

dijo vse bližnje dežele in pokupijo več sto vozov jabelk, obogatijo s svojo umetnostjo in drugim deželam veliko denarja donesejo.

Kakó je le to, de imajo te dežele toliko obilniga sadja? Od tega, ljubi bravci! hočem v tem sestavku kaj več govoriti.

V Württembergu in bližnjih deželah še stare od vladarjev dane postave za sadjorejo veljajo, in vsaki prestop se ojstro kaznuje.

Te postave so: 1) Vsak ženin in vsaka nevesta na kmetih morata 2 sadni drevesi posaditi, in to, če čas pripustí, še pred poroko.

2) Pri vsakim porodu otroka morajo starši eno drevó posaditi. Kdor se pregreší zoper te postave, plača 3 gold. in 15 kraje. Župani v vaséh so dolžni nad izpolnjenjem te imenitne postave čuti, in imajo oblast, gori imenovano kazin naložiti, brez de bi prestopnik pravico imel, pri višji gosposki se pritožiti.

3) Na vsih senožetih, travnikih, pustih krajih, na mejah njiv, na obéh stranéh velikih in malih cest morajo po razmeri sadne drevesa zasajene biti. — Vsaki posestnik, kateri ima kakšno lastnino pri cesti, ima dolžnost in mora skerbeti, de stare in nič več služivne drevesa z novim in mladim drevjem namestuje, in to vsako léto, predin pomlad nastopi. O velikim travnu pregleduje gosposka, če se je vse v pravim redu postave zgodilo. Kjer se kaka napčnost zapazi, se na stroške posestnika vse popravi in on se še za 10 gold. kaznuje.

(Konec sledí.)

Nekej od čbelarstva.

(Dalje.)

VII. Čbele imajo v kratkim času veliko dela opraviti; torej morajo pridno delati.

Zgodej, dostikrat že mesca svečana, začne mačica jajčka v piskrice leči. Piskrici morajo pa popred od delavnih čbel očejeni in za lego pripravljene biti. Iz jajčik se izleže červiček, kteriga čbelice redé. Kér se pa celo léto mlade čbelice valé, tedej morajo čbele tudi vseskozi za njih izréjo skerbeti. Kolikor zdravši je mačica, kolikor boljši in lepši je čas cvetja, in kolikor več je v panji množica, toliko več tudi mladine zvalí, toliko več ima tudi panj delavcov, torej tudi več opravi od uniga, ki ima menj močí. De boste to reč pa še bolj razumeli, me naprej poslušajte!

Pervo spomladanjsko delo čbel je, de svoje zimsko prebivanje očedijo in osnažijo. Čez zimo v panji zaperte čbele se preživé le od medú, ki so si ga čez léto polne piskrice nanesele. Zató jih morajo tudi odpreti in pri tém delu pada vosek, njih blato, marsiktera mertva čbela, večkrat tudi mačica na tla, in ravno to zmes morajo čbele iz panja spraviti. Skušen čbelar jim pri tém delu pomaga in sicer če jim spodnjo diljo odvzame, jo nesnage očedi in zopet nazaj pritisne.

Zdej se pa kmalo čas cvetja približa; tode ni vselej tak, kakoršniga so čbele vesele. Jablane ne cvetó vselej, kakor bi imele; ravno takó se tudi mnogo drugo cvetje ne obnaša. V mrazu cveteče cvetlice niso medéne. Dež na dež s cvetja med izpira. Slana, toča, dostikrat tudi merzla sapa in veter zmrazijo rastljine, jih posuse in jim cvetje osmodijo takó, de nima pridna čbelica kar nič na njih brati. O kresu se travniki, senožeti in njive z deteljo obsijane, pokosé. Ogeršica je že popred ocvetela. In po tém takim je tudi žetev za čbele v tacih deželah pri kraji, kjer ajdove paše ni. Kjer pa je ajda, tam se še le prava paša čbelic začne.

Kteri panjovi so tedej nar boljši za pléme? Morebiti mladi rôji, ki so pred košnjo rojili, ali pa še pozneje, ali pa jesenski? ali pa tisti, ki imajo le pešico čbelic?

Če je v bližnji okolici čbel veliko cvetja in cvetlic, če je v cvetji lepo in toplo vreme, tedej bodo tudi

rôji pridni in močni, in nanegli si bodo živeža za zimo dovelj; pozni in revni se pa ne bojo nikoli in nikjér okrevali. Torej, dragi moj čbelar! če hočeš dobre čbele imeti, odberi si za pléme zgodnjih in močnih rojev. Tega pa ne priporočimo le samo tistim čbelarjem, ki imajo malo čbel, ampak vsim, ki se s čbelorejo pečajo! Naj si zapomnijo, de si ne bodo za pléme slabih, ampak le močnih rojev pušali.

(Konec sledí.)

Kakó se v družih deželah

z odkupljenjem desetine, tlake in družih davšin ravná.

De je odkupna postava v našim cesarstvu, ktero so Cesar 4. sušca dali, za kmeta veliko boljši, kakor po družih vunanjih deželah, se bo nar očitniši iz tega pokazalo, če pregledamo postave družih deželá.

Na Parskim je bila postava dana, de ima desetina, tlaka i. t. d. proti tem jenjati, de se odkupi; — po kakošni tarifi pa se ima odkupiti, naj se gruntne ali desetinske gosposke in pa podložni kmetje sami med seboj zastopijo; če se pa zastopiti ne morejo, nej presodijo to deželske sodništva. — Vsak lahko zapopade, de deželske sodništva niso mogle takih práv drugač razsoditi, kakor de so izgovorile, de ima kmet gosposko popolnoma odškodovati, to je, toliko ji plačati, kolikor ji je bil dolžan poprej dajati ali delati. Ni davnej kar je Parsko vladarstvo previdilo, de ta postava vender le kmeta preveč teží, in je tedej kmetu zlo polajšalo odkupljenje — ali pri vsim tem je naša postava od 4. sušca veliko veliko boljši za kmeta, kakor Parska.

Na Saksonskim se je ta reč med vsimi nemškimi deželami nar poprej in nar hitrejši poravnovati začela; pa tudi tukej se je mogel kmet popolnoma s svojimi denarji odkupiti, in le toliko je postava gledala, de se od kmeta ni tolikšna šuma terjala, kolikoršne bi on plačati clo ne mogel. Zavaljo tlake veljá na Saksonskim postava: de se po šumi tistih stroškov (ali unkošting) prerajta, ktere je kmet dolžan gosposki zató poverniti, de zamore ona tiste déla, ktere je poprej tlačán opravil, po najemnikih opraviti dati. Čisti znesik tacih dél, ki gréjo gosposki, je tarifa za odkupno šumo ali kapital. Tudi laudemium se posebej ceni (ali šaca), in odkupno šumo mora podložni poplačati.

Na Württembergkim je bila 14. maliga travna lanjskiga léta odkupna postava dana. Tudi tukaj ima kmet celo odkupno šumo sam plačati. Odkupna tarifa znése pri vsih prepisnih davkih dvanajsterno, pri vsih družih davkih desetine, tlake i. t. d. pa šestnajsterno šumo létnega zneska; samó stroški se preč potegnejo, kteri so gosposko poprej za oskerbnístvo njih grajsín zadéli, kterih pa zdej več nimajo.

V velikim vojvodstvu Baden je deržava samó osébné sužne davke odkupila; vse druge davke podložnikov imajo podložni odkupiti; — deržava pa je tudi tukaj, kakor pri nas, poravnanje te reči med gosposko in med kmeti sama prevzela in skerbí, de se kmetam ena in druga reč polajša.

Na Nasavskim so napravili deželno posojílno kaso, iz ktere dobivajo kmetje potrebni denar za odkupljenje na pósodo; cela odkupna šuma pa zadene samiga podložniga.

Na Hanovranskim so že skoraj vsi grunti odkupljeni. Odkupna šuma ni po vsih krajih tega kraljestva enaka; sploh pa se zamore reči, de je petnajsterna šuma létnega zneska odkupni kapital, kteriga ima podložni odrajtati.